

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske
ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Pogled v bodočnost.

Ob novem letu se časnikarji ozirajo nazaj in naprej; nazaj namreč na vsžnejše dogodke preteklega leta, naprej pa prematrajoči, kaj bodočnost obeta. V preteklosti nimamo dosti veselega opazovati; zgubili smo v tem letu očeta Bleiweisa, pridobili pa nismo skoraj nič, naše različne želje so ostale še neizpolnjene. Pogledimo pa, če nam prihodnost kaj boljšega obeta!

Toliko smo zvedeli zadnje dni po znani cesarjevi izjavi, da sedanja vlada trdno stoji. To je tolažilno za nas, kajti čeravno ta vlada neče povsem vstrezati našim željam, vendar nas pusti svobodno dihati, ter nas ne ovira pri našem napredku; in če nasproti nemškutariji kako zmago pridobimo, nam je ta vlada tudi ne bo jemala. Ali ni to spodbudno za nas, da se lotimo krepkega delovanja, da si zagotovimo in vtrdimo korenike našega bitja? Porabimo toraj ta čas, ko nas nihče ne opovira pri našem napredku, da dvignemo svoj položaj ter si zboljšamo blagostanje in duševni razvitek! Skrbimo za razvoj našega slovstva in razširimo ga med ljudstvom!

V političnih bojih se smemo nadejati več zmag, tako upamo zmagati pri volitvah za deželni zbor kranjski, mogoče, da se nam posreči zmagati tudi pri ljubljanskih mestnih volitvah. V ta namen se morajo napeti vse moči, ker je pridobitev Ljubljane velike važnosti za vse Slovence. Narodni mestni zbor bo imel nalogo posloveniti ljubljanske ljudske šole in še marsikaj drugega. Ako zmagamo pri de-

želnih in mestnih volitvah, potem je tudi deželni šolski svet v naših rokah. Ker so pa mestne volitve tolike važnosti, treba je, da se že za časa zanje pripravimo in ne čakamo do zadnjega tedna. Kadar bo enkrat srce zdravo, to je Ljubljana, potem se bo lažje kaj storilo za ostale Slovence, ki ob mejah laških in nemških prosijo naše pomoči. Kadar bo enkrat Ljubljana v slovenskih rokah, potem bodo kmalo padle tudi nemškutarske trdnjave v Postojni, Novem mestu, Trzinu in v Višnji gori.

Za Kranjsko pride na vrsto Štajerska. V celjskem mestnem volilnem okraju se morajo tla pripraviti za prihodnjo državnozbornsko volitev; če prav Celja ne moremo na en hip posloveniti, vendar lahko storimo, da bomo pri bodoči volitvi v državni zbor vrgli Foreggerja, ki je bil voljen le z majhno večino. Štajerski Slovenci se morejo počasi tudi po mestih vtrditi, da se nemškutarija na slovenski zemlji popolnem potlači.

Tudi na Koroškem se je začelo narodno gibanje. Ustanovil se je tam slovenski list. Vsi rodoljubi naj bi ta list podpirali, da bo lažje izhajal; saj velja le en goldinar na leto! Ako dobi list dovolj gnotne podpore, dajal se bo lahko nekterim koroškim kmetom zastoj, da se vendar enkrat tam med slovenskim ljudstvom narodna zavest izbudi!

Za Primorje bi bilo najbolje, ko bi dobili Slovanom prijaznega namestnika. Nekoliko upanja je, da bo Depretis vendar le moral od stopiti, saj tudi on spada k „fakcijski“ opoziciji, ki jo je vladar sam obsodil!

Tako se Slovincem po vseh pokrajinah

na bolje obrača, in povzdignili se bodo do lepše bodočnosti, ako bodo marljivo delali za svojo korist in splošnji napredek in ako se moči ne bodo ubile v medsobnih preprih. Nekaj več gorečnosti in požrtvovalnosti bo vsakako treba!

Naše državne poslance pa prosimo, naj ne nehajo naučnega ministra opominjati, da nam dovoli narodne srednje šole; minister Pražak pa naj nam vendar enkrat pomore do slovenskega uradovanja! Najboljša naša moč pa je vera v našo bodočnost in živo rodoljublje. Ako nam tega ne zmanjka, potem nam ni treba obupati, nadejati se smemo lepših časov. V tem smislu nam bodi pozdravljeno novo leto!

Za koroške Slovence.

Slavni rodoljub, neumorni delavec na bogoslovno slovstvenem kakor tudi narodnem polji g. profesor Andrej Einspieler je v zadnji številki „Slov. Prijatelja“ razposlal sledeči oklic:

„Mir“

Tako bo ime novemu časniku, ki bode ob novem letu začel v Celovcu izhajati.

„Napravite mir med mojimi narodi“, so rekli naš svetli cesar nekaj svojim ministrom.

Grof Taaffe, predsednik sedanjega ministerstva, je oznanil kot svojo prvo in naj imenitnišo nalogo: Napraviti spravo in mir med avstrijskimi narodi.

Prml. naš knezoškof dr. Peter Funder so v svojem prvem pastirskem listu pisali te le besede: Varovati v deželi mir, moram šteti

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Konec)

XXXI.

Mala bentà ha sì gran braccia che prende ciò che si rivolud a lei“.

Dvojnita, pa v svojem nasprotju tako presunljiv prizor ni imel drugih prič, razun betlehemskih samostanov. Kraj, kjer se je vršil, je bil tesen, vrh tega moral je družinski značaj javnosti odtegovati, katera bi bila te slovesnosti dišavo in cvetje raznesla.

Med številom pobožnih betlehemljanov, ki so zedinjali molitve svoje z lepo svečanostjo, bila je tudi neka osebnost, ki se je takoj ljudstvu priljubila in vzbujala vsestransko radovednost.

Ženska je bila in to je bilo vse, kar se je vedelo o njej. Odkod da je prišla? to je bila skrivnost. Nobeden ni znal odkriti skrivnosti, ki je to bitje obdajala. Če je šla med ljudi, bila je samo za trenotek med njimi. Nikomur ni hotela biti uganka in vendar je bila vsakemu zagonetka, kdorkoli jo je videl

prekritega obraza in molče okoli hoditi. Zapuščala je kraj samote svoje le tedaj, kadar je skrivaj bolnikom in ubožnim pomoči nosila, ktero je sama sebi v dar dobila.

Priče, za ktere ni vedela, so jo nekaj opazovale, kako da je o mraku se plazila do razvalin pogorenega samostana in kako da jih je z nekako temno obupnostjo premišljevala; a ker je bila o tem tistem romanju iznenadana, opustila je večerno potovanje in samo v cerkev se prikazala; ondì se je stisnila v kotič, kjer je bila pri službi božji, tako pohlevno in skesano, kakor cestinar v evangelju.

Svoje obličje je skrivala vsem pogledom. Dejali so, da je neznansko lepa, videl je pa nobeden ni. Nje hoja je kazala osebo postavnih let. Na nje zunanji opravi ni bilo najti nič iskanega. Vsa nje dejanja, ki so bila umerjena in preumljena, značila je velika odkritosrčnost. Vsakdo je čutil, da je nje molk, njena samotnost, nje ubožstvo, da je zadovoljno. Prej ko ne si je naložila trdo pokoro, da opravlja toliko zadostenje. Dasi je bila predmet velikega spoštovanja, ga je komaj opazila ali pa kazala, da ji je nadležno. Nekteri so menili, da tiči pod to nenavadno zunanjostjo kaka nečimurnost in so zato grdo

ravnali z njo. Pa ona je postajala le še ponižnejša in s svojimi kratkimi, milimi, pohlevnimi odgovori se je bila takoj priljubila.

Le nekaj si niso mogli razložiti, namreč skrbljivost, s katero se je ogibala vsakega snidenja s Flavijo in Eusebijem. Več nego enkrat se jih je ognila. Vendar pa jima je skazovala, dasi nemo, spoštovanje, častenje in ljubezen. Skoro nikdar ni zgrešila, da ne bi se njunih molitev udeležila in pa njunih milostinj. Dasi je sama živela od milosti, je vendar uboge bogato obdarovala. Za tako delitev si je oskrbela molčečo srednico in po njenih rokah so šli bogati darovi v betlehemske samostane, ki so je potem zopet ubogim delili. Ona jim je bila, dasi nevedočim prava krušna mati.

Stanovanje te gospe, ali te svetnice, kakor so jo zvali, bila je v skalo uglobljena votlina, na zahodni strani griča. Kamen je uhod zatikal tako, da je puščavnici ostajal le prav ozek izhod. Nekoje premične deske so po noči zapirale ta izhod, ki niti vsakoršnim mrčesom in celom kačam ni branil ustopa. Roparji, ki so se po dne in po noči drvili memo tega brloga, izogibali so se ga z nekako

med naj imenitniša pa tudi naj bolj premišljena dela svojega poklica. Vsem prebivalcem koroške dežele, Nemcem in Slovencem, duhovnim in posvetnim, moram klicati izpred oltarja: Mir vam bodi! — Posvetne naj višje oblasti — in cerkvene — torej oznanujejo mir in spravo med avstrijskimi narodi — zraven pa tudi kažejo pot, po katerem se more zaželeni mir doseči.

Presvitli cesar so pred dvema letoma v svojem prestolnem govoru rekli: „Avstrija naj bode varhinja pravic vseh narodov“. Grof Taaffe je v državnem zboru že večkrat rekel:

„V Avstriji se ne sme na steno pritiskati noben narod, — ne nemški, ne slovenski“.

Prml. knezoškof Peter pa so v svojem listu pisali: „Vsakemu svoje. Vsak narod ima pravico, da se razvija po svoje, svoj materni jezik omika in v čast postavi“. Da se torej od posvetne in cerkvene oblasti zaželeni namen doseže in sveti mir napravi med narodi, k temu, kolikor mogoče pripomagovati, to bode namen in naloga novemu časniku „Mir“.

Oglašajo se nasprotniki, ki pravijo, da mi Slovenci na Koroškem že tako vse imamo, kar naše srce poželjuje in nam nočejo dovoliti ničesar: Nemščina naj gospoduje v šolah in kancelijah in naših ljubih otročičev prva skrb in naloga mora biti, učiti se nekaj nemških besed, da imajo vsaj kaj pozabiti. Oglašajo se pa tudi naši prijatelji, ki mislijo nam pomagati in narodne pravice nam privojskovati, pa žalibog! da naših želj in razmer prav ne poznajo, in toraj vse pretirajo, nam nepotrebnih sitnost napravljajo, in škodujejo. Noben teh potov ne pelje k spravi in miru, temveč k razprtiji in sovražtvu.

Edini pot do sprave in miru je: Vsakemu svoje! Mi koroški slovenski rodoljubi tudi trdimo, hočemo in tirjamo: Vsakemu svoje, ne več, ne manj. Ne preveč na levo, ne preveč na desno, temuč po sredi: Posrednji pot — zlati pot. Ta posrednji pot hoče hoditi novi časnik „Mir“.

Izhajal bode v tiskarni družbe sv. Mohorja dvakrat v mescu in sicer 10. in 25. vsacega meseca. — Veljal bode le en goldinar na celo leto in donašal polno torbo podučnih, mikavnih in kratkočasnih sestavkov in novic.

Programa — mislim — mi ni treba raz-

glašati; saj delam že od l. 1848 — toraj že več ko 32 let — po enem in tistem programu, po enem in tistem kopitu; program moj je: Vsakemu svoje in vse za Boga, cesarja in domovino.

Slovenci, posebno slovenski rodoljubi! podpirajte to moje novo podvzetje, katerega se lotim le na prošnje naznanjene mi od vseh strani. Cena je nizka, potreba takega časnika je silna: Glejte, da spravite v vsako faro po več iztisov, da sčasoma iz malega zraste veliko. Primate tudi za pero, pridno dopisujte in pomagajte krepko!

Rodoljubi po celem Sloveniji! Imate zdaj lepo priliko v djanji pokazati rodoljubje svoje. Darujte za mili naš narod vsaj prvo leto nekaj rajšev, da se več iztisov spravi med ljudstvo, da se ljubezen do branja bolj oživi in da se zaspani Slovenci zbudijo in ponosno kličejo: Mi smo mi! Vse za Boga, cesarja in domovino! Naročnina naj se nemudoma ali na me ali na vredništvo „Mir“ pošlje! Boža pomoč!

Prva številka pride na svetlo 10. januarja 1882.“

Ta oklic je gotovo razveselil rodoljube po vsej Sloveniji, kajti zadnji čas je že, da se za koroške Slovence kaj stori. Posebno to ravnokar h koncu doteklo leto se je po slovenskih časnikih veliko pisalo, kako zapuščeni Korošcem pomagati. Dokaj dobrih misel in nasvetov je bilo izraženih, ki pa se bodo dali še le pozneje oživetvoriti. V sedanjih okoliščinah naj bolj primeren način vzdrževanja naših koroških bratov izvolil si je g. Enšpieler.

Zato pa je koroških rodoljubov sveta dolžnost, da ne pusté g. urednika in izdajatelja osamelega. Naše goreče prošnje se obračajo posebno do častite duhovščine slovenskega pokolenja, naj bi se vendar enkrat za svojega maternega jezika pravice odločneje začela potegovati; saj s tem tudi podpira napredek katoliške stvari in si pospešuje svoje pastirsko delovanje. Naj bi pomislili čč. gg. da z narodnostjo si bodo naši slov. bratje v starodavnem Gorotanu naj ložje ohranili dragi biser katol. vere, z germanizacijo pa — saj zgodovina učí — napreduje tudi verski indiferentizem, liberalizem, materijalizem in druge novodobne spake, ki ljudstvo tirajo k propasti.

Nas kranjskih rodoljubov srčne želje ob novem letu so, da bi se pri Vas novo duševno življenje začelo, da bi med Vami Bog obudil kaj gibčnih delavcev na narodnem polji ter njihovo delovanje blagoslovil. In trdno se zanašamo, da naš trud ne bo zastonj, ker pravčna reč končno vendar le zmaga. Narodna zavest se bo zopet zbudila in upamo, da bo saj večina koroških Slovencev s ponosom prepevala besede svoje pesmi:

Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Gorotan.

Pa tudi za nas druge narodnjake po širnej zemlji slovenski od zelene Štajarske do obali sinje Adrije nastane sveta dolžnost, da se odzovemo klicu slavnega rodoljuba ter mu saj v začetku gladimo pot. Ksko se to more zgoditi? Naročujmo si list sami, ali kar je še boljše, žrtvujmo kak goldinarček, da se več iztisov spravi med priprosti, manj premožni ljud, kakor bodo koroški rodoljube za primerno in bolj potrebno spoznali. Z veseljem moramo konstatirati, da nam je znanih že več narodnjakov, ki so darovali za več iztisov, naj bi se ondi razdelili. Spodbujaj torej vsak domoljub v krogu svojih znancev, naj se spominjajo svojih koroških bratov. Zbiramo za grobne spomenike in v kratkem času so stotaki (celó tisučaki) skupaj — in prav je, ker narod, ki svojih velikanov ne časti, da se mu rodijo vredni. A glejmo, da se grobni spomenik slavnega Slovenstva z Gosposvetkega polja ni za ped več ne premakne nazaj proti kranjskim goram. Vidimo, da ako podpiramo koroške brate, varujemo sebe, ker nakane germanstva niso nič kaj človekolubne, kakor nam ravnokar vnovič dokazujejo v „Pozoru“ objavljeni listi zagrebškega pastora gledi jugoslovanskih razmer in dežel. Stojmo na straži!

Delajmo, dok ni prepozno! Zda je ugoden čas. — Še pozni vauki staroslovnega Gorotana nam bodo hvalo vedeli, da smo se bratovsko spominjali njihovih predočetov ter jih rešili potopa v germanskih valovih.

Vsi pa si ob novem letu v spomin pokličimo besede dr. Lovro Tomanove v pesmi koroških Slovencev:

„Naj nas torej duh navdaja,
Šamov duh in njega djanj;
Narod naj v zavesti vstaja
Iz preteklih hudih sanj!“

praznoversko bojazenjo. Sicer pa ta jama ni mikala njih plenivosti.

Tako je preteklo več let tej ponižni spokornici.

Kar naenkrat pa neha prihajati v cerkev in zvedelo se je, da je mrtva.

Ko pa nekega jutra nje edina prijateljica ki je delitev milostinje posredovala, v nje stanovanje stopi, najde jo nepremakljivo in trdo na ležišču iz mahu in subega listja. Nje proti nebu obrnjeno obličje bilo je strašno upadeno. Nje na prsih sklenjeni roki sta držala pod obleko zvit in zapečaten pergament. Gotovo je bila na njem zapisana oporoka ali poslednja volja.

Napis se je glasil:

„Mojemu očetu v gospodu, Eusebiju; Moji preljubljeni sestri Flaviji“.

Naslovijenca, kterima je bilo pismo pri-nešeno, sta ga odprla in koj spoznala pisanje in podpis Melanin.

Sedaj ni bilo dvojja: skrivna spokornica je bila ona ohola in huda tekmovalka, katere ošabnost in sovraštvu jima je toliko trpljenja naklonilo. Morala je za svoje početje ostro se pokoriti; vendar se je še poniževala, prosila odpuščanja, priporočila se jim v molitev

in zapustila vse imetje svoje, t. j. razun oljko-gorskega samostana in k njemu spadajoče zemlje, še znatne svote, katere je bila pri jeruzalemskem škofu hraniti dala. Ta denar je bil po njeni želji namenjen, da se pogoreli samostan sezida; kar ostane, pa se naj obrne za užitek ali stavbo novih poslopij.

To je bila srečna naredba previdnosti, ki je na ta način o pravem času hudo obiskanim gostom betlehemskim na pomoč prišla. Bila je pravičen namestek za dolgo krivico, zado-stenje za preganjanje, ki je prihajalo od sestre in zatorej bilo toliko bitkeje. Naposled je vendar milost zmogla prirojenost, nedolžnost zadolženost. Dobro je zmagoslavljalo nad hudim.

Pogreb se je vršil, kakor je želela. Pokopale sta jo Flavija pa Metela s svojimi rokami; samostana sta jo bila pa spremila na zadnji poti.

Zamrla je prosila v svoji oporoki za to posebno milost pod cerkvenim pragom, da bi vsi ki noter in ven gredo na-njo stopali in da tudi romarjev opanke hodijo po njenem prahu tje k izveličarjevi zibelci. Tako je menila, da se bodo na-njo obračale besede psalmista: Exultabunt ossa humiliata.

Oljska gora je potem sprejemala tiste,

kterim ni bilo prostora v samostanih betlehemskih.

Zato so bili pa na nove sezidani ali pa razširjeni. Novih poslopij je bilo treba. Melanina ostalina je vse stroške pokrila; materialno in moralno blagostanje te bogoljubne nasebine je bilo v najd vajuem cvetu. Tako lepih dni še ni doživela. Spomin na prestane britkosti se je izgubil občutljivejših sedanjih dobrot.

Le sedaj pa sedaj se je slisal glas sredi tihega miru:

— „Sovražniki gredo! Kavkarski volkovi so tukaj. Semkaj lete, na krilatih konjih, katerih hitrost vse preseže. Pred njimi beže ljudstva Fenikije, Arabje pa Egipta. Tir se okopava z rovi in nasipi, da postaja otok Gospod naj nas reši!“

Dasi tak strah ni bil neopravičen, se pa vendar ni uresničil. Trume Hunov so se bile obrnile in Libana ne prekoračile. Neznana moč jih je nazaj potiskala. Iz tega vedno bolj črnega oblaka, ki je v nedrju svojem gojil strelo in blisk, posijal je solnce žarek, ki je vsem čelo razjasnil.

Zopet je prišla dvojna boleost, ki je kalila mir in veselje. Pretekstat je umrl. Zadnji dih je v naročji Flavije izdihnil. Častili so

Kviško, bratje, duše mile!
S slovom, z djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slávjanom.“

Politični pregled.

V Ljubljani 30. decembra.

Katoliško-politično društvo za Češko deželo je sklenilo prositi državni zbor, naj naredi postavbo za **posvečevanje nedelj in praznikov**. Pri uradnih naj bi se delalo le, kar je neobhodno potrebno; železnice pa naj bi take dneve ne prevažale blaga, ampak le osebe.

V Pragi je bilo sojenih te dni 31 **socijaldemokratov**.

Vstavoverci so se te dni posvetovali, bi li ne bilo prav, ako bi vsi levičarji odložili poslanstvo? Pa spametovali so se in to opustili dobro vedoč, da bi po novih volitvah marsikateri izmed njih ne prišel več v državni zbor! Škoda!

O tržaških državnih poslancih piše „Edinost“ od 28. t. m.: „Čuje se, da sta se gg. Teuschl in Rabi poslanstvu odpovedala. Prav sta storila, to je edino dobro delo nju poslanstva; ona nista bila našega ljudstva glas, saj se še dobro spominjamo, kako je prišel dr. Rabi v državni zbor. Uže danes lahko trdimo, da na Rablovo mesto izvoljeni novi poslanec ne bo hodil po Rablovih stopinjah, ampak pridruži se Hohenwartovemu klubu. Kako se bo pa trgovinska zbornica vedla pri novi volitvi, to vedó bogovi, ker ima še manj političnega takta, nego zrelosti v trgovinskih zadevah.“

Vnanje države.

Sv. oče se bridko pritožijo, kako grdo delajo Lahi ž njimi, namreč prostomavtarski Lahi, za katerimi stoji laška vlada sama. Ko so na praznik brezmadežne Device proglašali štiri nove svetnike, moralo se je to zgoditi med ozkim židovjem papeževe palače, zato sv. oče tudi niso mogli toliko škofov povabiti, kakor sicer pri takih prilikah, še menj pa drugega ljudstva, ki bi tudi rado videlo kaj tacega, in se pri tem k dobremu spodbujevalo. Pa od prostostozidarjev najeta druhal še ni bila zadovoljna, da se je svečanost vršila na

skrivnem, ampak rogovilili so po rimskih ulicah ter pretili sv. očetu, svete reči pa preklinjali. Sv. oče niso več varni v Rimu, ki je bil nekdanj njih last, ker je laška vlada nasproti brezbožni druhali premeška, ali pa nalašč neče nič storiti za brambo sv. očeta.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 28. decembra. Božična veselica „katoliškega podpornega društva“ obnesla se nam je prav dobro: Navzočih je bilo mnogo častitih gospoj iz celjskega mesta, iz okolice posestnik lanovške grajščine, prejšnji generalni konzul v Serajevu gosp. Konrad Vašič s gospo soprugo, baronka in baronessa de Treux itd. Razveselili so nas s svojo navzočnostjo tudi nekateri duhovniki iz bližnje okolice, č. g. Ferenčak iz Vojnika itd.

Zapopadek igre, katero so prav dobro predstavljale učenke iz dekliške učilnice šolskih sester je na kratko ta-le: Na božični večer ozdravi angelj na prošnjo bogoljubnih deklic njihovo bolano sestro Cilko. V zahvalo za to milost sklenejo vsa dekleta s sosedovimi vred, da se hočejo pred jasicami božjega deteta priklanяти spreoblečene kot cvetlice. Vsaka prinese prepevajoča cvetko pred jaslice: vijolica, neven ali imortelka, narciza in križnica itd. Čaroben je poslednji „tableaux“, ko vse rožice z angeljci vred klečijo pred jasicami. Vmes se slišijo angeljski glasovi, ktere so prav dobro g. Zinnauer iz harmonija in 4 mladi diletanti iz gosel izvalili. Tudi petje posameznih „cvetic“ se je spremljalo na harmoniji in na goslah.

Po igri je razdeljevala blagorodna baronesa Konstancija de Treux božična darila, obleko in obutalo med učence in učenke iz okoličanskih šol. Vsa darila so bila vredna okoli 200 gl. Hvala vsem blagim udom in prijateljem „katol. podpornega društva“, ki so nam pripomogli k tej nedolžni veselici!

Iz Krškega okraja, 25. decembra. (Brezverska šola — circulus vitiosus, znamenje časa.) V dneh „šolskega napredka“, ko so šole kar iz tal rastle, kakor gobe po dežji, dobila je tudi mala vas Jesenice ob Savi v našem okraju, svojo šolo. Kaj bi ne, saj so

se dosta imenitni gospodje zanjo potegovali, češ, šola na Dolini je prenapolnjena! Pričela se je v jeseni leta 1878. Učitelji so ji do sedaj bili le provizorični, ali celo samo pomožni. Kdo bi pa tudi veselje imel s kakimi 15—20—30 otroki ukvarjati se!

Ali z neko novodobno naprednostjo pa se ova šolica pohvaliti zamore, t. j. brezverska je v polnem pomenu. Z ne majhnim trdom previdoval je prvo leto poleg družih mnogih svojih opravil župnik dolinski verski pouk tudi v tej šoli, upajoč, da se mu sčasoma vendar z uravnjavami 55. §. pol. šol. postave na pomoč pride. Toda upanje zabadovo! — V početku drugega leta t. j. v jeseni l. 1880 dovede stvar pred občinski zbor zaradi vožnje ali odškodnine, a ovi ne zaključijo ničesar, ker navzoči predsednik krajnega šolskega sveta hoče še prej posvetovati se s predsednikom okrajnega šolskega sveta, z okr. glavarjem Schönewetterom. Ko do sedaj še nikakega določila ni, a deca Jeseniške šole za jednom v verski nevednosti in moralni divjosti doraščajo, vpraša pred nekaterimi dnevi z nova Dolinski župnik predsednika krajnega šolskega sveta o tej zadevi, in on odgovori, da okrajni glavar Schönewetter je določil, naj na Jeseniški šoli tudi verski nauk ondodni učitelj podučuje. S kako pravico se je to zgodilo, ne vem. Kaj župnik sedaj storiti misli, tudi ni znano, ali to pa vem, da on, kolikor ga poznam, storil bode še kateri korak, preden bode trpel neverško šolo v svoji župniji. Ali zares, pravi „circulus vitiosus“ je to! Verski pouk v zunanjih šolah zagotavlja §. 55 pol. šol. postave a zahteva se po pravici izpeljava postave, ker samo na papirji ne pomaga, toda namesto izpeljave naroči se učitelju verski poduk, češ, ker drugi ne podučuje, in ako se vpraša, kaj bi bilo duhovnu v zlaščaje bremena in pešpotov, da šola rednega verskega učitelja dobi, pride zopet na vrsto §. 55 pol. šol. postava itd. — Kaj pa poreko k temu različni šolski predstavniki in nadzorniki? Eni, se ve, so zadovoljni, saj gre čisto po novodobnih načelih, namen je dosežen, šola je brezverska.

Ni čisto nelogično, ako sledi ovde još drugi „circulus vitiosus“. „Novošegno zbrihtan“ dečak rani smrtno drugega. Zaradi tega pride v dolgo preiskavo, Ali čudno, ravno krajnih šolskih nadzornikov trojica, — se ve, tacihi ki so „prav po mislih“, (župnik ni v našem okraju ni jeden krajni šolski nadzornik, ker niso „po mislih“) prizadevala si je, — če je istina, kar se je govorilo — za preiskavo „varovanja“ na prostih nogah. Pride res na prosto. V „triumfu“ ga sprejme — tedenciozno zoper nekega župnika — jeden nadzornikov v službo, in boje da bi tudi kod ostalih dveh bil z veseljem sprejet. Spridenec uganja zopet svoje burke v pobujšanje prebivalstva, dokler zopet nekega mladega moža, ki se mu je bil zameril, po noči zavratno ne napade, ter do smrti ne dotolče, kojega so pa, kakor se govori, tudi oropanega najdlj. Nevarno človeče je sedaj zopet v pesteh Novomeške okrajne sodnije. Obče se pa upa, da ovi „circulus“ ne bo popolen, ker ako je res glavna krivda pri onem človeku, morebiti se ga reši svet.

Evo vam ne samo „pravih misel“, nego tudi prav „po teh mislih“ izvršenih dejanj veri in cerkvi „emancipiranih“ ali odrastlih. Taki „emancipiranci“ so menda tudi nedavno onega kmeta umorili in oropali na naši Krški cesti, isto tako celo dva sedaj leto na Brezini.

Ali kako pridem od „nedolžnih“ šolskih zadev do teh hudodelstev? Vsakdo takoj uvidi,

ga kakor mučenca, obokovali kakor brata. Njegovi umrljivi ostanke bili so položeni v votlino malo pod Emilinimi.

Druga nenadna bolest, ki je vse kaj hudo zadela, je bila izguba Eusebija. Njegova neutrujenost, njegovo trpljenje, njegove radosti in britkosti, njegovo burnih dogodkov polno življenje, spodbudilo mu je polagoma zdravje in zakopalo.

O smrti svoji je imel saj ta prizor pred očmi, da je videl ono smelo plemstvo, ono boljarstvo, ki se je povzdigovalo nad kralje, ki je bilo pridobljeno za ponažnost kristjanskega imena, da je gledal rimljansko imenitnost v značju križa, ki ga je poljubovala, objemala in se z njim ponašala.

Kolika slava! Scipioni, Paulo-Emilijani, Fábijevci, Metelovci so premagali svet. Eusebij pa je premagal Metelovce, Fabijevce, Paulo-Emilijance. A on te hvale ni iskal, po tej časti ni hlepel; večja slavitost, božjiši velikost mu je bila pred očmi. Videl je, da gospodarji in zmagovalci sveta tistega slave, ki ga ne poznajo; da njemu postavljajo slavoloke z geslom:

„Christus vincit, regnat, imperat“.

Samega sebe je srečnega štel, da je zamogel toliko delo pospeševati. Sedaj je zamogel

vslikniti, da si je postavil spominek vatrajniši od kovine.

Le malo časa je preživela Flavija te žalostne dogodke. Zdelo se ji je, da je prognana, da nema domovine druge, ko ondi med tremi grobovi. Ondi je bilo nje srce, ondi se je zakopalo vse nje živetje.

Mladi Marcél se je bil povrnil k svoji družini na zapad. Priletna Metela se je čudila, da je prestala toliko skušenj; željno je pričakovala ure, ko bode s tistim zedinjena, katerega je ljubila, v katerega je upala in verovala. Nje naloga je bila spolnjena in lahko je rekla po vzgledu izveličarja: „Dovršil sem delo, katero si mi naložil, o sveti oče in nobeden izročenihi mi se ni pogubil“.

Preden pa je sama oči zatislila, bila je tako srečna in nesrečna, da jih je Flaviji zatislila, ko se je Bogu dopadlo razrešiti vezi, ki so uklepale to golobico.

Ona sama je pravila obojni, v molitvi in solzah zedinjeni občini, da je v gospodu zapala potomka Scipionov, hči Emilina, soproga Pretekstatova, Flavija, junaška nevesta Kristusova in da bode še iz nebes doli varovala cerkev in samostane betlehemske.

da k temu ni treba ravno veliko psihologičnih ali dušeslovnih razmotranj. Kjer se na pesek zida, niti viharja ni treba, da se podere, in ako značaji takoj v mladosti niso dobro vtrjeni v verskem prepričanju, potem zapadejo že sami po sebi teoretično v nihilizem, v praksi pa v materializem. Po veri vravnava življenje jim so zastarane preživljene misli, cerkev s svojimi opravili in obredi nepotrebna šara, a duhoven jim ni po stanu in po izobraženju socialno više postavljena in potrebna oseba, nego kakor nekoji zavidani parazit, kateremu se mora povsodi nasprotovati, to je „prav po mislih“, in liberalno, novošegno in svet osrečljivo! Da, za istino, svečeniki, kakor „Sionski čuvaji“ med narodom, v našem okraji dosta storé za zatrenje krivih neverških nauk v prid pravi ljudski omiki ter občnemu blagru, naj bi se jim le po protežeranih liberalcih in nevercih, in tudi od politično merodajne strani stališe ne ispodmikalo. Ergo videant consules!

Iz Kamnika, 15. decembra.) (Dobrotna zabava.) Tukajšnja narodna čitalnica je priredila v nedeljo dne 11. t. m. veselico z igro „Star vojak in njegov rejenec“, s petjem in z loterijo. Pri igri so sodelovali in peli dečki tukajšnje štirirazredne deške šole. Igra kakor tudi petje se je zvršilo v popolno zadovoljnost navzočega občinstva. Čisti dohodek pri tej veselici znaša nad 100 gl., ki se bode porabil za obleko revnih šolarjev in šolarc. Bog naj stotero povrne vsem vdeležilcem in darovalcem omenjene veselice.

Posebno zahvalo zaslužijo čast. gg. uradniki in meščani, ki so darovali 141 dobitkov za loterijo, ter se v obilnem številu vdeležili veselice.

Gospo in gospodičine že prav pridno izdelujejo oblačila, ktera se bodo razdelila na novega leta dan med ubogo šolsko mladino.

Vodstvo deške in dekliške šole.*)

Iz Goriškega, 24. dec. (Občno sočutje po r. očetu Bleiweisu, zlastime narodno podčavensko duhovščino, idr.) Da imamo tudi goriški Slovenci sočutje zaradi zgube našega občnega očeta r. Bleiweisa, ste se lahko pri pogrebu v Ljubljani prepričali vidši vence nosilše Goričane. V imenu narodne duhovščine sta šla iz črniške dekanije tudi 2 duhovna h pogrebu v Ljubljano na lastne stroške. Zdaj po sv. božičnih praznikih pa namerja duhovščina omenjene dekanije skupno sv. opravilo za dušo ranjcega nepozabljivega Očeta imeti in potem, če bo sploh mogoče, skupen „banket“. Ni li to vredno pomenjanja? Tudi se je skorej brez izjeme po vsej črniški dekaniji ob uri pogreba zvonilo. Tako je častno in prav! Bog nam daj Bleiweisa II., ki bo imel geslo: „vse za vero, dom in cesarja“ in vsi goriški Slovenci ga bomo pripoznavali za pravega naslednika ranjcega od bricke neizprosljive smrti nam odvzetega Janeza, katerega kip ali podoba naj bi stala v vsaki domoljubni hiši, da bi nas vedno njegov duh k slavnem delovanju za vero in narod spodbujal. Večen mu spomin!

Želeti bi bilo, ko sem premišljeval dunajski požar, da bi se ne predstavljale ne v nemških ne v slovanskih gledališčih v posebnih praznikih in tudi ob nedeljah ne nobene igre, če hočemo po cerkvenih zapovedih živeti in se zveličati. Zdaj je po postavi ali odloku c. kr. ministerstva nauka in bogočastja in znotrajnega od 1. in 15. julija 1865, le 8 dni v celem letu za to izvzetih in sicer: v pred-

praznik rojstva in na rojstvo Gospodovo, potem poslednje tri dni velikega tedna, na velikonočno nedeljo, na binkoštno nedeljo in na praznik sv. R. T. — Pa to se mi na vsak način premalo dozdeva. Pomagajte tu gg. državni in deželni poslanci in vsi ki imate „votcem in capitulo.“ Z Bogom za 1881. leto!

Domače novice.

V Ljubljani, 28. decembra.

(Dramatično društvo) je imelo 28. t. m. občni zbor, pri katerem se je volil nov odbor.

(Božičnice) se te dni obhajajo v Ljubljani. V Alojznici bila je 26. t. m. za sirotne dečke in je bilo obdarovanih 50 dečkov, v Lichten-thurnovi dekliški sirotišnici pa je bilo obdarovanih 79 deklic. Obe ste bile obilno obiskovani in poslednja je bila tako všeč, da se bo jutri ponavljala. Pomočniki katoliške rokodelske družbe bodo imeli tudi jutri svojo božičnico, rokodelski dečki pa na sv. treh kraljev dan.

(V katoliški družbi) se pričnó navadni redni govori v letošnji zimi 10. januarija ob sebmih zvečer.

(Popravek.) Te dni po Ljubljani razširjena govorica, da se je g. Hink v Šiški ustrelil, se hvala Bogu ni potrdila.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Andrej Volc, fajmošter v Fužinah (Weissenfels) na Gorenjskem je bil od stolnega kapitela 29. t. m. prezentiran za faro Št. Vid nad Ljubljano. Č. g. Matej Ferlan duhovnik v pokoji, je 26. t. m. v Stariloki v 83. letu svoje starosti umrl. R. I. P.

— Zarad nabiranja vojaških novincev prosil je okrajni zastop v Slovenjem Gradcu cesarskega namestnika, da bi se ne vršilo več v Marenbergu, ampak v Šoštanji in Slovenjem Gradcu.

— „Länderbank“ te dni ustanovi podružnico v Trstu. Dotacije se je za zdaj določilo 12 milijonov gl. Tudi namerjava ta banka ustanoviti posebno družbo za čezatlantske vožnje.

— Boj kontrobanjarjev s financarji. Po noči od 19. na 20. t. m. je šlo iz Trsta 40—50 kontrobanjarjev, ki so bili dobro obloženi s cukrom, kavo in drugim kolonijalnim blagom; bili so, kakor se sodi, iz podgrajskega okraja. V grabnu blizu Lonjerja jih je ustavila patrola, obstoječa iz 8 finančnih stražnikov. Ni nam znano, ali so se kontrobanjarji branili, ali so hoteli pobegniti in so jih financarji lovili, to pa je resnično, da so 20. t. m. zjutraj ob štirih finančni stražniki iz Bazovice tri ranjene v tržaško bolnico pripeljali. 18letni Jurij Bubrič iz Poljan, ima rano na glavi, 27letni Janez Zankovič iz Vodice tudi rano zadej na glavi, in 20letni Marko Mršnik iz Poljan, dobil je dve krogli v desno nogo, hudo je ranjen, ker mu je ena krogla piščal zdrobila. Govori se, da je eden celo mrtev in več ranjenih, katere pa so kontrobanjarji odnesli; koliko je na tem resnice, to nam ni znano. 20. popoldne so pripeljali v Trst s kontrobanantom naloženi voz. „Edinost.“

— Tržaška čitalnica bo imela jutri 1. dne januarja popoldne ob 6. uri redni občni zbor. Dnevni red: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Nasveti članov. 4. Nasveti gledé novega stanovanja. 5. Volitev novega odbora in treh pregledovalcev društvenih računov.

— Roparsk napad. Posesnik Fran Paradiž od sv. Danila bil je 23. t. m. na potu v Marenberg od dveh potepuhov napaden, katerih eden mu je roki na hrbtu skupaj tiščal, eden pa mu preiskoval žepe ter uzel 6 gl., ki jih je pri sebi imel. Pa še tisti dan so žandarji iz Spodnjega Dravberga tolovaja prijeli in izročili sodniji v Marenbergu, kjer so pri njima našli še 3 gl. Potepuha, mesarski pomočnik Franc Kladnik iz Vranskega in Simon Melakovič iz Luč, tajita trdovratno, da bi bila Paradiža oropala ter pravita, da sta denar med potjo priigrala od nekega neznanega kmeta.

— Gledišče v Mariboru je pretekli teden vradna komisija preiskovala, in našla, da ni nobene nevarnosti, da bi se stropi vdrli. Zarad več varnosti pred ognjem pa je komisija potrebne premembe zaukazala ter med drugim nasvetovala, naj se iz parterja vum naredita še dva izhoda za silo.

— Umor. Gostinja Elizabeta Hafrovnik v Št. Lenartskem okraji v Slovenskih Goricah na Štajerskem bila je 25. t. m. po noči siloma umorjena. Našli so jo drugi dan v njenem stanovanju s prerezanim vratom.

Vabilo k naročevanju „SLOVENCA“.

Po pošti prejemam velja pri trikratnem izhajanju list za celo leto . . . 10 gl. — kr.

„ polleta . . . 5 „ — „

„ četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji sprejeman:

Za celo leto 8 gl. 40 kr.

„ pol leta 4 „ 20 „

„ četrt leta 2 „ 10 „

Posamezne številke „ 7 „

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za četrt leta 1 „ 50 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

V prvem četrtletju ostane še vse pri starem, tedaj se na „Slovenca“ naroča kakor pred.

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštinih nakaznicah (Postanweisungen)

Kdor je kaj na dolgu, naj vendar v tem času poravná.

Vredništvo in opravništvo.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gl. 10 kr.; — rež 6 gl. 18 kr.; — ječmen 4 gl. 55 kr.; — oves 3 gl. 25 kr.; — ajda 4 gl. 87 kr.; — proso 5 gl. — kr.; — koruza 6 gl. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gl. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gl. 50 kr. — masla kilogram — gl. 96 kr.; — mast 82 kr.; — špeh frišen 70 kr.; špeh prekajen 76 kr.; jajce po 3 kr.; mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 54 kr.; — svinjsko meso 50 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gl. 68 kr. — slama 1 gl. 96 kr.

Telegrafične denarne cene 30. decembra.

Papirna renta 77 30 — Stebarna renta 78 20 — Zlata renta 94 — — 1860letno državno posojilo 135 75 Bankine akcije 378 — Kreditne akcije 364 60 — London 118.90 — — Cea. kr. cekini 5.60. — 20-frankov 9.40.

Listnica uredništva.

G. A. V. v Borovnici! Ker je g. dopisnik „Slov. Naroda“ sam popravil v „Narodu“ svoje poročilo o naročbi „Slovenca“, nam ni treba objavljati Vaše poslanice. Sicer piše jako razgaljivo tudi v drugem svojem dopisu, kar nas pa ravno tako malo briga, kakor njegova trditve, da s svojim prvim dopisom ni hotel društva žaliti, ampak le „Slovenca“ uničiti.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

*) Prvi spis o tej zadevi nam ni prišel v roke in hvala lepa, da ste nam to poročali v novici, dasi je med tem že poteklo nekaj časa. Vred.